

УДК 372.8:811.161

ВИДИ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В МЕТОДИЧНІЙ СИСТЕМІ

Рускуліс Л.В., к. пед. н., доцент,
докторант кафедри мовознавства
Херсонський державний університет

У статті охарактеризовано самостійну роботу як один із найбільш вагомих компонентів освітнього процесу, запропоновано власну класифікацію, репрезентовану такими видами: теоретико-ознайомлювальний, когнітивно-пізнавальний, компетентнісно-дослідницький, інноваційно-діяльнісний; висвітлено основні завдання для організації й проведення самостійної роботи.

Ключові слова: форма навчання, компонент освітнього процесу, самостійна робота, види самостійної роботи.

В статье охарактеризована самостоятельная работа как один из самых весомых компонентов образовательного процесса, предложена собственная классификация, представленная следующими видами: теоретико-ознакомительный, когнитивно-познавательный, компетентно-исследовательский, инновационно-деятельностный; освещены основные задачи для организации и проведения самостоятельной работы.

Ключевые слова: форма обучения, компонент образовательного процесса, самостоятельная работа, виды самостоятельной работы.

Ruskulis L.V. TYPES OF INDEPENDENT WORK IN THE METHODOICAL SYSTEM OF PREPARATION OF FUTURE UKRAINIAN LANGUAGE TEACHER

The article deals with the independent work as one of the most important components of the educational process. Personal classification of independent work is proposed; author's classification is represented by the following types such as the theoretical-informative type, the cognitive-educational type, the competence-research type and the innovative-active type. The main tasks for organizing and conducting independent work are highlighted.

Key words: form of education, component of the educational process, independent work, types of independent work.

Постановка проблеми. Навчання у вищому навчальному закладі – процес, що передбачає єдність таких взаємопов'язаних складових елементів: оволодіння теоретичними знаннями, отримання практичних умінь, удосконалення навичок навчально- й науково-дослідницької роботи, формування готовності до професійної діяльності в процесі педагогічної практики. Суттєве місце в ньому відводиться самостійній роботі студента, оскільки вища школа прагне не лише передати певний обсяг інформації, а й навчити засобам самостійних дій для осмислення нової інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі самостійної роботи як одній із форм навчання в своїх дослідженнях приділяли увагу педагоги (А. Алексюк, А. Артемова, М. Барахтян, О. Малихін, М. Мітюшкін, М. Махмутов, З. Курлянд, П. Підкасистий тощо), психологи (Б. Ананьєв, Д. Богоявленський, Л. Божович, Л. Виготський, П. Гальперін, С. Занюк, І. Зимня, О. Леонтєв, С. Максименко, Н. Менчинська, С. Рубінштейн тощо), лінгводидактики (З. Бакум, Н. Голуб, О. Горошкіна, Т. Донченко, І. Дроздова, Л. Мамчур, І. Нагри-

бельна, А. Нікітіна, С. Караман, К. Климова, О. Копусь, І. Кучеренко, О. Кучерук, С. Омельчук, М. Пентилюк, І. Хом'як тощо).

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в аналізі ролі самостійної роботи в процесі підготовки майбутнього вчителя української мови, характеристики основних її видів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Студювання наукових доробків учених (В. Дороз, О. Малихін, І. Нагрибельна, Т. Туркот, М. Пентилюк тощо) доводять, що *самостійна робота* (далі – СРС) на сучасному розвитку вищої освіти – це одна з організаційних форм навчання, різноманітні види індивідуальної і колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів, що регламентуються навчальним планом здобувача вищої освіти за певною спеціальністю, яка відображена в навчальній і робочій програмах дисципліни, упроваджується на навчальних заняттях (аудиторна робота) або в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі [2; 5; 8; 10; 11; 12].

Відповідно до «Положення про організацію навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах освіти», самостійна робота студента є «основним **засобом засвоєння студентом навчального матеріалу** в час, вільний від обов'язкових навчальних занять», а «навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни» [10]. Такий підхід до збільшення частки СРС у процесі засвоєння дисципліни вчить студента самостійно студіювати теоретичний обсяг дисципліни, здійснювати контроль за власною навчальною діяльністю, формує здібність до саморозвитку, творчого застосування здобутих знань, виховує самостійність як особисту рису характеру.

Самостійність у здобутті знань, як підкреслює А. Алексюк, має на меті оволодіння різносторонніми вміннями й навичками бачити зміст і мету роботи, проектувати власну самоосвіту, вміння по-новому підходити до вирішення питань, пізнавальну й розумову активність і самостійність, здатність до творчості. В основі самостійної роботи студентів лежить поняття «самостійності» як «здатності людини виконати певні дії чи цілий комплекс дій без безпосередньої допомоги з боку іншої людини чи технічних засобів, що її замінюють, керуючись лише власним досвідом» [1, с. 237].

Однак, на думку І. Нагребельної, найбільш репрезентативною ознакою самостійної роботи «є наявність пізнавальної сторони <...>, яка має позитивний вплив на розвиток розумових та особистісних якостей студента». Із цієї точки зору СРС дає змогу: здобувати знання з новітніх джерел, використовувати інноваційні технології; навчитися самостійно планувати й організувати навчальний процес; розширити обсяг знань; максимально використовувати потенціал особистості; розвивати пошукову діяльність [8, с. 174].

Зважаючи на проаналізовані погляди науковців щодо сутності поняття «самостійна робота», констатуємо, що СРС є одним із найбільш вагомих компонентів освітнього процесу, його основою, що вимагає високого рівня мотивації, правильної організації, готовності до виконання різноманітних завдань. Вона дає змогу студентам навчитися самостійно працювати в лабораторії, бібліотеці, вдома, формує навички самостійності в навчальній, науково-дослідницькій і професійній діяльності, збуджує потяг самостійно здобувати необхідні знання,

передбачає інтеграцію різноманітних форм роботи, активно готує майбутнього вчителя української мови до практичної діяльності до застосування теоретичних знань і практичних умінь із метою організації науково-дослідницької роботи, орієнтації в інформаційному потоці.

Аналіз наукової літератури продемонстрував, що в педагогіці й лінгводидактиці представлено різноманітні класифікації СРС. Окремо зупинимося на деяких із них. На нашу думку, заслуговує уваги класифікація видів СРС, запропонована П. Підкасистим, в основі якої рівні самостійності студентів. Науковець виділяє: самостійну роботу за зразком; реконструктивну самостійну роботу; самостійна робота варіативного типу; творча самостійна робота [9]. СРС за зразком – це репродуктивний рівень, який доцільно упроваджувати на перших курсах вишів. Завдання для цього етапу передбачають повторення отриманих знань у школі (дисципліни: практикум з української мови, сучасна українська літературна мова (Тема: «Вступ», «Норми сучасної української літературної мови», «Стили сучасної української літературної мови»)), прослуховування й конспектування лекцій, укладання глосаріїв до курсів, що викладаються, написання рефератів. Реконструктивна СРС передбачає перебудову запропонованих зразків, висловлювання власної точки з проведеної роботи. Для цього, наприклад, доцільно запропонувати встановити інтегративні зв'язки між сучасною українською літературною мовою (тема «Лексика») та українською діалектологією. Вважаємо прийнятним на цьому етапі використання *випереджувальних завдань*, які, на думку Т. Туркот, забезпечують повне або часткове попереднє самостійне засвоєння навчального матеріалу, що висвітлюватиметься викладачем через певний час. Таке ознайомлення студентів із новим матеріалом дасть змогу «вкраплювати» його на лекціях, практичних, семінарах у вигляді наукових доповідей, обговорювати у процесі дискусії чи пропонувати у вигляді реферату або «мікрвикладання» [12, с. 241]. СРС варіативного типу – це пошуковий рівень, в основі якого постановка й вирішення проблемних ситуацій, аналіз мовознавчого матеріалу й самостійне підбиття підсумків. Творча СРС – це високий рівень виконання наукових розвідок, в основі якого встановлення істини, доведення чи спростування гіпотези, вироблення власної позиції щодо досліджуваного явища, залучення дослідницької та науково-дослідницької роботи. Така діяльність характерна на етапі підготовки до проходження педагогічної практики.

Важливим для нашого дослідження стала класифікація О. Малихіна. Науковець, розмежовуючи поняття «самостійна робота» й «самостійна навчальна діяльність», наголошує на їх нетотожності, де самостійна робота – це форма організації навчання, а самостійна навчальна діяльність студентів є «різновидом навчальної діяльності в загальному її розумінні, оскільки переважно становить розумову діяльність, спрямовану на засвоєння певних знань, певного досвіду <...> є специфічним різновидом діяльності взагалі» [7, с. 26]. Зважаючи на такі тлумачення, учений кладе в основу класифікації пізнавальну діяльність студента і визначає чотири типи самостійності: а) пізнавальна діяльність, що здійснюється у процесі виконання домашнього завдання; б) пізнавальна діяльність, що має репродуктивний характер і має на меті вироблення алгоритмів (копій) дій; в) пізнавальна діяльність, що спирається на накопичений досвід і передбачає перенесення знань, умінь та навичок; г) пізнавальна діяльність студентів, що передбачає високий творчий рівень пізнання [7, с. 39–40]. Як бачимо, організована відповідно до такої класифікації СРС має за мету розвиток високого рівня мотивації до виконання завдань, уміння організувати й спланувати самостійну роботу в межах усієї навчальної діяльності студента за допомогою викладача та без нього; віднайдення та встановлення взаємозв'язків між вивченим та новим, а в подальшому – особистісне та професійне зростання майбутнього фахівця.

Нам імпонує класифікація, запропонована І. Нагрибельною з огляду на особливості підготовки вчителя молодших класів, що передбачає такі типи самостійної роботи: за тематикою (відповідно до вивчаної дисципліни); за послідовністю впровадження різних видів самостійної роботи відповідно до курсу навчання (репродуктивна СРС (I курс), продуктивна СРС (II-III курси) та креативно-дослідницька (IV курс) [8, с. 167–168]. Такий розподіл видів СРС дає змогу окреслити завдання до самостійної роботи відповідно до кожної теми мовознавчих дисциплін, а також з урахуванням інтегративних зв'язків, укласти матеріал для самостійного опрацювання відповідно до року навчання, ускладнюючи від курсу до курсу (повідомлення, реферати – творчі та курсові роботи – участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах), упроваджуючи різні види завдань.

Аналіз наукової та науково-методичної літератури дав змогу виробити власну класифікацію СРС у процесі розроблення методичної системи формування лінгвістичної компетентності майбутнього вчите-

ля української мови, яка складається з таких видів:

1) теоретико-ознайомлювальна СРС – комплекс базових теоретичних знань, що засвоюються в аудиторний час (на лекційних заняттях). На цьому етапі відбувається оглядове ознайомлення з питаннями, що в подальшому вноситимуться на самостійне опрацювання. Його основна мета – запропонувати студентові необхідні матеріали, ознайомити з основними вимогами щодо опрацювання наукової, науково-методичної літератури, лексикографічними джерелами, засадами конспектування першоджерел. Така пропедевтична робота допоможе здобувачеві вищої школи усвідомити суть та процес самостійного опрацювання навчального матеріалу;

2) когнітивно-пізнавальна СРС складається з: а) опрацювання матеріалу лекції, вичленування питань, що винесено на самостійне студіювання; огляд літератури та її конспектування; б) підготовка до практичного (семінарського) заняття, лабораторної роботи: виконання вправ з аналізом матеріалу лекції, законспектованих джерел на попередньому етапі та з використанням теоретичних основ вивчаного матеріалу з підручника (навчально-методичного посібника, рекомендацій);

3) компетентісно-дослідницька передбачає участь у навчально- та науково-дослідницькій роботі: підготовка й проголошення повідомлень, доповідей, написання наукових статей, участь у конференціях і публікація матеріалів, участь в олімпіадах;

4) інноваційно-діяльнісна – створення й упровадження проектних технологій, інформаційних ресурсів (презентації, медіа-ресурси, веб-квести, вебіари, дистанційне навчання тощо).

Вважаємо, що побудова самостійної роботи відповідно до такої структури є виправданою в методичній системі формування лінгвістичної компетентності майбутнього вчителя української мови в процесі засвоєння мовознавчих дисциплін. Так, теоретико-ознайомлювальна СРС дає змогу студентові з першого року навчання оволодіти технологією проведення самостійної роботи, забезпечує поетапну організацію діяльності над самостійним здобуттям знань, виховує самоорганізацію й самоосвіту, розвиває мотивацію студента. Когнітивно-пізнавальна СРС – це повсякденне самостійне збагачення знань студента у процесі опрацювання отриманих теоретичних основ дисципліни під час самопідготовки до практичного (семінарського) заняття, лабораторної роботи. Такий вид СРС передбачає удосконалення умінь

самостійної роботи над першоджерелами, навчально-методичними посібниками (матеріалами, рекомендаціями) тощо та отримання імперативних знань із дисципліни. Компетентнісно-дослідницька СРС визначає здатність оперувати на аналітико-синтетичному рівні отриманими знаннями під час освоєння лінгвістичних дисципліни, що відображено в наукових доробках студентів (курсова, дипломна робота, наукова стаття, участь у студентських конкурсах й олімпіадах). Інноваційно-діяльнісна СРС – втілення навчальних досягнень студента через упровадження інноваційних технологій, що дає їм змогу висвітлювати свої досягнення в мережі Інтернет, використовувати виготовлену продукцію з метою демонстрації теоретичних положень дисциплін у процесі підготовки уроку з української мови та його проведення під час проходження педагогічної практики. Зазначимо також, що інформаційно-дослідницька СРС виконує наскрізну роль, упроваджуючись під час кожного етапу.

Взаємозв'язок видів СРС продемонструємо за допомогою схеми 1.

Н. Голуб слушно зауважує, що розроблення системи СРС складається з певних елементів (з огляду на вивчення риторики): *концептуальна складова частина*, що передбачає окреслення мети, підходів до організації СРС, характеристики мотиву здійснення СРС; прогнозування результатів; *змістова складова частина* – розкриття структури й змісту предмета, засобів підвищення оптимізації процесу навчання у процесі СРС; *організаційна складова частина* передбачає визначення правил організації СРС, окреслення шляхів досягнення результату СРС; *технологічна складова частина* – добір і впровадження форм

і методів організації й упровадження СРС, спрямованих на досягнення позитивного результату, професійного зростання молодого спеціаліста [3, с. 29]. Зазначимо, що стосовно нашого дослідження така структура є цілком повною й виправданою, оскільки представляє цілісну систему, що а) охоплює всі ланки планування й організації СРС (яка мета? як її досягти? що це дасть особисто для мене?); б) передбачає визначення конкретних цілей СРС (підготовка високопрофесійного, конкурентоспроможного фахівця, який орієнтується в потоках інформації); в) з'ясовує кінцевий результат через способи й форми контролю (оволодіння системою відповідних знань, інтелектуальний і професійний ріст, реалізація отриманих знань у процесі залучення до навчально- й науково-дослідницької діяльності, педагогічної практики).

В основі забезпечення ефективності організації й проведення СРС лежать певні чинники, а саме: розвиток мотиваційної настанови, яка суттєво впливає на характер і результати діяльності студентів, сприяє підвищенню ефективності дій, активізує мислення, пам'ять, робить сприйняття точним, увагу – зосередженою; систематичність і безперервність, що сприяє успішному оволодінню навчальним матеріалом; правильне планування самостійної роботи, раціональне використання часу; упровадження відповідних методів, способів і прийомів самостійної роботи; педагогічне управління [12, с. 254–255]. Врахувати їх можна, чітко зіставляючи поєднання аудиторної й позааудиторної СРС, методичний супровід СРС, контроль за вчасністю і якістю виконання СРС, проголошення результатів проведення СРС, чітко розроблені критерії оцінювання якості виконання СРС,

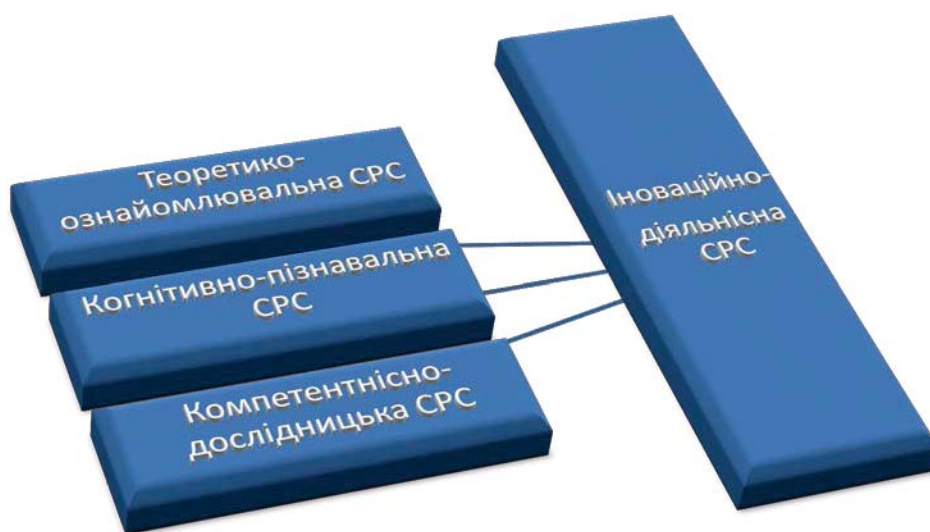

Рис. 1. Взаємозв'язок видів СРС

що забезпечує прагнення до самовдосконалення та охоплюють всі етапи проведеної СРС.

У цьому руслі слушною вважаємо думку І. Дроздової про важливість вибору завдань для СРС, до яких науковець відносить: виступи науковців ВНЗ задля орієнтації здобувачів вищої освіти самоудосконалюватися; бесіди з керівництвом факультету про використання можливостей бібліотеки, читальної зали (відвідування їх із подальшим формуванням умінь та навичок працювати з бібліографічними каталогами); кабінетів, лабораторій; упровадження вступних семінарів, на яких доцільно ознайомити студента з особливостями підготовки та проведення самостійної роботи з певного предмета; організація бесід про особливості самостійної роботи; обмін досвідом зі старшокурсниками з проблем самостійної підготовки; вечори питань та відповідей із нагальних проблем виконання самостійної роботи; написання творів «Як я організую свою самостійну роботу», анкетування студентів; накреслення плану самостійної роботи під керівництвом викладача; індивідуальні консультації; проведення контрольних зрізів із метою виявлення рівня виконання самостійної роботи студентів; зустріч із випускниками обраної спеціальності [6, с. 212]. Така робота сприяє залученню не лише студента й викладача, а й представників бібліотеки, науковців, учителів. Пропоновані завдання доцільно упроваджувати на всіх етапах навчання, що дасть змогу закріпити навички СРС, забезпечить краще оволодіння лінгвістичними, психолого-педагогічними та методичними основами навчання, закріпить умінь виконувати поставлені завдання.

Обґрунтовуючи та доводячи беззаперечну особливу роль СРС у процесі підготовки майбутнього вчителя, Т. Донченко наголошує на максимальну її індивідуалізацію. Учена підкреслює: «Індивідуальна робота студента є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для найповнішої реалізації творчих можливостей їх через індивідуально-спрямований розвиток здібностей до навчання, науково-дослідної роботи і творчої діяльності» [4, с. 42]. Науковець стверджує, що така робота впроваджується через проведення консультацій, за допомогою яких можна не тільки роз'яснити найбільш складні питання, а й перевірити рівень засвоєння навчального матеріалу й професійних умінь і навичок. Різновидом індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ), основне призначення яких – теоретична чи практична робота, що вико-

нується в межах курсу й представляється: проектом уроку з теми, рефератом із теми, аналітичним оглядом літератури, розробкою тестових завдань чи діагностичних завдань тощо [4, с. 42–43]. Пропонований вид самостійної роботи дає змогу формувати активну позицію студента, сприяє більш глибокому вивченню предмета, розвиває світоглядні знання та уміння.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, самостійна робота є вагомим складником усіх інших форм діяльності у ВНЗ, оскільки 1) передбачає ґрунтовну роботу студента з документами, першоджерелами, підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками на лекціях та в позааудиторний час (конспектування, анотування, реферування, складання тез), конспектами лекцій та в процесі виконання випереджувальних завдань; 2) сприяє здобуттю нових знань та розширення діапазону отриманих раніше, відшліфуванню і їх удосконаленню, глибокому розумінню засвоєного матеріалу шляхом самостійного опрацювання, формуванню власних поглядів студента на проблемні питання; 3) дає змогу заглибитися в історію досліджуваного питання; окреслює виконання системи вправ і завдань; 4) виробляє вміння організації й проведення педагогічного експерименту, підготовки доповідей, наукових повідомлень, проходження навчальної й виробничої педагогічної практик тощо. Правильно організована СРС вчить прогнозувати та оцінювати можливий результат, відповідно, будувати гіпотези, їх підтверджувати або спростовувати, складати таблиці, схеми, впроваджувати інноваційні технології, тісно співпрацюючи з викладачами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : Підручник / А.М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури / Л.В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
3. Голуб Н.Б. Самостійна робота студентів з риторики: Навчально-методичний посібник / Н.Б. Голуб. – Черкаси : БрамаУкраїна, 2008. – 232 с.
4. Донченко Т. Організація самостійної роботи студентів з методики навчання української мови / Т. Донченко // Українська мова і література в школі. – 2009. – № 5. – С. 40–43.
5. Дороз В.Д. Методика викладання української мови у вищій школі : Навч. пос. / В.Д. Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.
6. Дроздова І.П. Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів нефіло-

логічних факультетів ВНЗ: [монографія] / І.П. Дроздова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 320 с.

7. Малихін О.В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних закладів: теоретико-методологічний аспект [монографія] / О.В. Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.

8. Нагрибельна І.А. Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови: [монографія] / І.А. Нагрибельна. – Херсон : ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2016. – 310 с.

9. Пидкасистый П.И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении: Теоре-

тико-экспериментальное исследование / П.И. Пидкасистый. – М. : Педагогика, 1980. – 240 с.

10. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/doc/files/news/27/2771/MON_161.doc.

11. Словник-довідник з української лінгводидакти : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М.І. Пентиліук / М.І. Пентиліук, О.М. Горошкіна, Н.В. Мордовцева, А.В. Нікітіна, Л.О. Попова. – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.

12. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2001. – 628 с.

УДК 372.881.111.1

НАВЧАЛЬНА АВТОНОМІЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: СУТНІСТЬ І МЕТА ВПРОВАДЖЕННЯ

Чехратова О.А., аспірант
кафедри педагогіки та іноземної філології

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

У статті розглянуто різні трактування терміну «навчальна автономія» в сучасній зарубіжній і вітчизняній педагогічній науці, визначено рівні та шляхи впровадження концепції на заняттях з іноземних мов. Увага також приділяється підвищенню мотивації до вивчення предмета в майбутніх вчителів, які на власному досвіді можуть переконатися в ефективності використання набутих навичок, що стане запорукою успішної професійної діяльності.

Ключові слова: навчальна автономія, навчання протягом життя, компетентнісний підхід, самостійність, рефлексія, рівні навчальної автономії, самооцінка, самовдосконалення.

В статье рассматриваются различные трактовки термина «учебная автономия» в современной зарубежной и отечественной методической науке, определяются уровни и пути внедрения концепции на занятиях иностранного языка. Внимание также уделяется повышению мотивации к изучению предмета у будущих учителей, которые на собственном опыте могут убедиться в эффективности использования приобретенных навыков, что станет залогом успешной профессиональной деятельности.

Ключевые слова: учебная автономия, обучение на протяжении всей жизни, компетентностный подход, самостоятельность, рефлексия, уровни учебной автономии, самооценка, самосовершенствование.

Chekhratova O.A. LEARNER AUTONOMY AND FOREIGN LANGUAGE LESSON: CONCEPT AND REASON FOR IMPLEMENTING

In the article various definitions of the term “learner autonomy” are analyzed as well as its level and the ways of implementing which are presented in foreign and national pedagogy. It is also mentioned that it is crucial to pay attention to improving learner motivation to studying a foreign language, especially when we talk about the future teachers of a foreign language, as their personal experience will show the effectiveness of using the acquired skills in their job and ensure the successful professional activities.

Key words: learner autonomy, life-long learning, competency-based learning, independence, reflection, levels of learner autonomy, self-assessment, self-improvement.

Постановка проблеми. Вивчення і навчання іноземної мови тісно пов'язано з розвитком суспільства, і оскільки цей процес нескінченний і безперервний, викладач знаходиться у постійному пошуку нових методів та інструментів для більш ефективного і цікавого навчання. Саморозви-

ток і самовдосконалення педагога є одним з ключових пунктів у процесі формування його професійної компетентності.

В середніх і вищих навчальних закладах України все більше уваги приділяється вивченню іноземних мов для запоруки успішного розвитку і майбутнього працевлашту-